



תפיסת בני נוער למושג אירוע כמעט ונפגע וחיבות

הדיווח בגילאים שונים במגזר הבדואי בישראל

**Perceptions of teens to the concept of near miss
and the importance of reporting at different ages
in the Bedouins sector in Israel**

מגיש: ריאד אבו עיד

מנחה: ד"ר מיקי וינקלר

מבוא

אירועי "כמעט נפגע" הם אירועי בטיחות שהסתיימו ללא פגיעה פיזית באדם או ברכוש אולם בנסיבות מעט שונות היו עלולים להסתיים בפגיעה ממשית. אירועים כאלה שכיחים למדיי.

מכיוון שאירועים כאלה מעצם טיבם מסתיימים ללא פגיעה באדם, קיימת נטייה לברך על המזל ולעבור לסדר היום, וכך נסללת הדרך להתרחשות תאונה בנסיבות דומות.

אירועי כמעט נפגע מתרחשים לעיתים קרובות
בין 3 ל 300 פעמים יותר מאירועי תאונה

לפי הדיווחים של המנהל האמריקאי לבטיחות ובריאות תעסוקתית (NIOSH),



בנוסף ממחקרים שנערכו בעולם עולה כי מכלל בני הנוער שעובדים 70% לא מרגישים בנוח לדבר עם האחראים עליהם או הממונים על הבטיחות בעבודה.

מניתוחים סטטיסטיים של ארגונים שעוסקים בבטיחות ילדים ובני נוער, ניתן לראות ירידה בשנים האחרונות באחוז התאונות בקרב בני נוער ובעיקר בשנה האחרונה, משייכים זאת להגבלות והריחוק החברתי שנלוו בתקופה

זו, אבל בהשוואה עם שנים עברו אין שינוי משמעותי באחוזי הנפגעים. National Institute for Occupational Safety and Health. (1997).

Special Hazard Review, Child Labor Research Needs.

(Pub NO.97143) Cincinnati, OH: DHHS (NIOSH).

מבוא (המשך)

➤ המגזר הבדואי הוא אחד המגזרים שבו אחוז התאונות הינו הגדול ביותר מבין המגזרים השונים במדינת ישראל, על פי דו"ח של ארגון "בטרם" אודות תמותת ילדים מתאונות בשנת 2021, מתוך 117 ילדים שנהרגו בתאונות, 56 מהם היו ערבים (48% ממקרי התמותה). כאמור, הסיכוי של ילד ערבי להיהרג בתאונה גבוה פי 2.7 מהסיכוי של ילד יהודי.

➤ לצד זאת, המצב של הבדואים בדרום חמור עוד יותר - 26 ילדים בדואים מתו מתאונות בשנת 2021, לעומת 18 מקרים בשנים 2018-2020. הסיכוי של ילד בדואי למות בתאונה גבוה פי 2.9 ביחס לילד ערבי ממחוז אחר.

פלק א., אור ד., כליף א. (2020), היפגעות ילדים בישראל דו"ח 'בטרם' לאומה, מספר פרסום 1110,

ארגון 'בטרם' לבטיחות ילדים, דצמבר 2020



למה בחרתי בנושא הזה?

עבודת צעירים מתחת לגיל 18 (קטינים) בקיץ, במהלך שנת הלימודים, לאחר יום לימודים של בית הספר או בסופי שבוע והחופשה מלימודים הפכה למרכיב מרכזי בחייהם של בני נוער, 70-80% מבני נוער עבדו בתשלום במהלך התקופה לפני שעזבו את התיכון, לעבודה בגיל צעיר ישנם יתרונות רבים הכוללים **הערכה עצמית מוגברת, שיעור באחריות, שיפור האינטראקציה החברתית, תקשורת ופיתוח מיומנויות**, עם זאת, לתעסוקה יכולות להיות השלכות חמורות כאשר מתרחשות תאונות עם פציעות, המובילות לטיפול רפואי בחדרי מיון עד פציעות קטלניות ונכות לכל החיים.



שלבי ביצוע העבודה

סקר ספרות והפקת תובנות הרלוונטיות למחקר. ➡

הגדרת אוכלוסיית המחקר. ➡

הגדרת שיטות לניתוח ממצאי המחקר (לניתוח הנתונים
השתמשנו בתוכנת (SPSS version 20 לניתוח סטטיסטי)

העברת שאלון בקרב בני נוער. ➡

ניתוח התוצאות שהתקבלו. ➡

כתיבת מסקנות והמלצות ליישום, לשיפור ולמניעת תאונות
עבודה. ➡

תמונת מצב בעולם

המנהל האמריקאי לבטיחות ולבריאות תעסוקתית (NIOSH) מעריך שבכל שנה מעל 21,000 פציעות ומחלות שקשורות לעבודה מסתיימות באובדן ימי עבודה (NIOSH, 1997). ההערכה היא שכ-64,000 פציעות שקשורות לעבודה מטופלות במחלקות המיון בכל שנה .

בארצות הברית, כ- 70 ילדים נהרגים מפציעות שנגרמו בעבודה, מאות מאושפזים, ועשרות אלפים מטופלים בחדרי מיון בבתי חולים (NIOSH, 1997), המכון הלאומי לטראומות ילדים (National Pediatric Trauma) והמרכז הלאומי לסטטיסטיקה לבריאות (National Center for Health Statistics) מדווחים כי פציעות תעסוקתיות הן הגורם הרביעי המוביל למוות בקרב בני נוער בגילאי 10 עד 19 שנים.

תמונת מצב בעולם (המשך)

✍ שיעורים גבוהים יותר של פציעות נמצאו בקרב גברים בהשוואה לנשים בקרב בני נוער, מחקרים רבים הגיעו למסקנה זו עבור עובדים צעירים.

✍ מעקב מבוסס-סקר בריאות קהילתי שנערך בקנדה בקרב קטינים וצעירים בגילאי 15 עד 24 דיווח על שיעורי פציעה גבוהים יותר בקרב גברים בהשוואה לנשים.

✍ מחקרים מראים שמספר גבוה יחסית של פציעות של תלמידים בגילאי 16 ומטה לעומת תלמידים בגילאי 17 עד 18.

תמונת מצב בעולם(המשך)

בני נוער חשופים לסכנות:



חומרים
כימיים
וביולוגיים



חתכים

כוויות



רעש

תמונת מצב בעולם (המשך)

✍ הסיבות לשיעורים הגבוהים של פציעות בקרב בני הנוער כוללות:

✍ - חוסר ניסיון.

✍ - בעיות התפתחותיות (פיזית, רגשית וקוגניטיבית).

✍ - מתח מהתעסקות בלימודים ובעבודה.

✍ - העדר ידע בבטיחות ובבריאות.

תמונת מצב בישראל

לפי נתוני הלמ"ס, כ-10% מבני הנוער שגילם בין 16-18 עבדו בשנת 2017.

שיעור התעסוקה אצל נערות יהודיות גבוה פי 1.5 משיעור התעסוקה אצל נערים יהודים. במגזר הערבי המגמה הפוכה ושיעור הנערים העובדים גבוה פי 5.5 מנערות.

שיעור המועסקים במשרה מלאה מהמועסקים הבדואים במחוז דרום דומה לשיעור בקרב כלל המועסקים הערבים וגבוה בהשוואה לכלל האוכלוסייה.

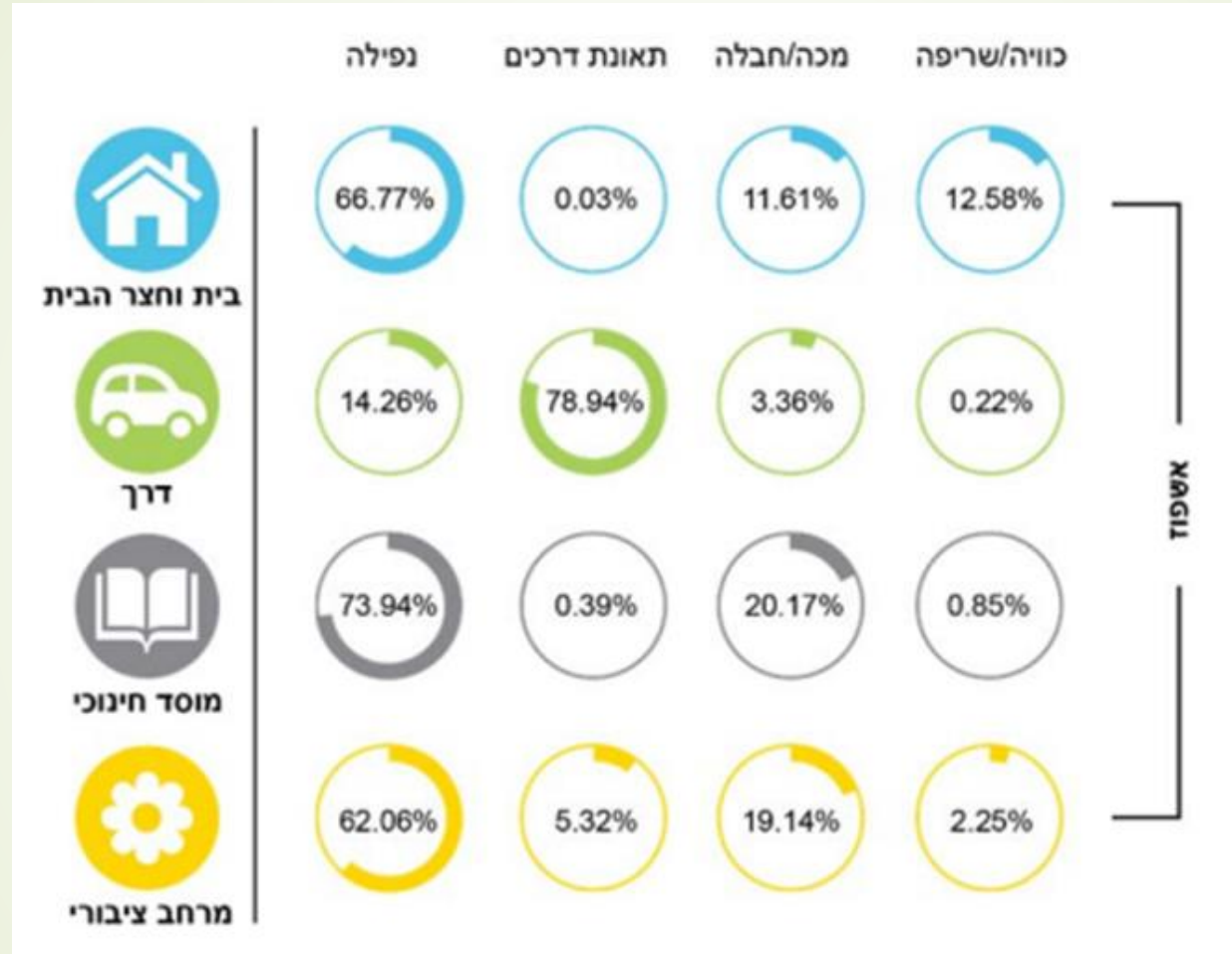
לפי הדיווחים של המוסד לביטוח לאומי עולה כי ככל שגיל בני הנוער עולה, עולה שיעור ההעסקה שלהם בכל תקופות ההעסקה.

בחודשי חופשת הקיץ, שיעורי ההעסקה גבוהים הרבה יותר משיעורי ההעסקה במהלך השנה.

שיעורי התעסוקה

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, סקר כח אדם. (2018) – לוח 1.8 ערבים בני 15 ומעלה, לפי תכונות כוח העבודה, צורת יישוב מגורים, מחוז ונפת מגורים, דת ומין. תאריך כניסה: 13 בנובמבר 2020. שנתון סטטיסטי לישראל 2019 – שוק העבודה, לוח 1.9 בני 15 ומעלה ובני 54-25 (גילי עבודה עיקריים) לפי תכונות כוח העבודה האזרחי, קבוצת אוכלוסייה ומין.

מוניקנדם-גבעון, י. (2019). תעסוקת בני נוער, מרכז המחקר והמידע, הכנסת ה-20, הוועדה לזכויות הילד, סקירת רקע.



התפלגות

האשפוז

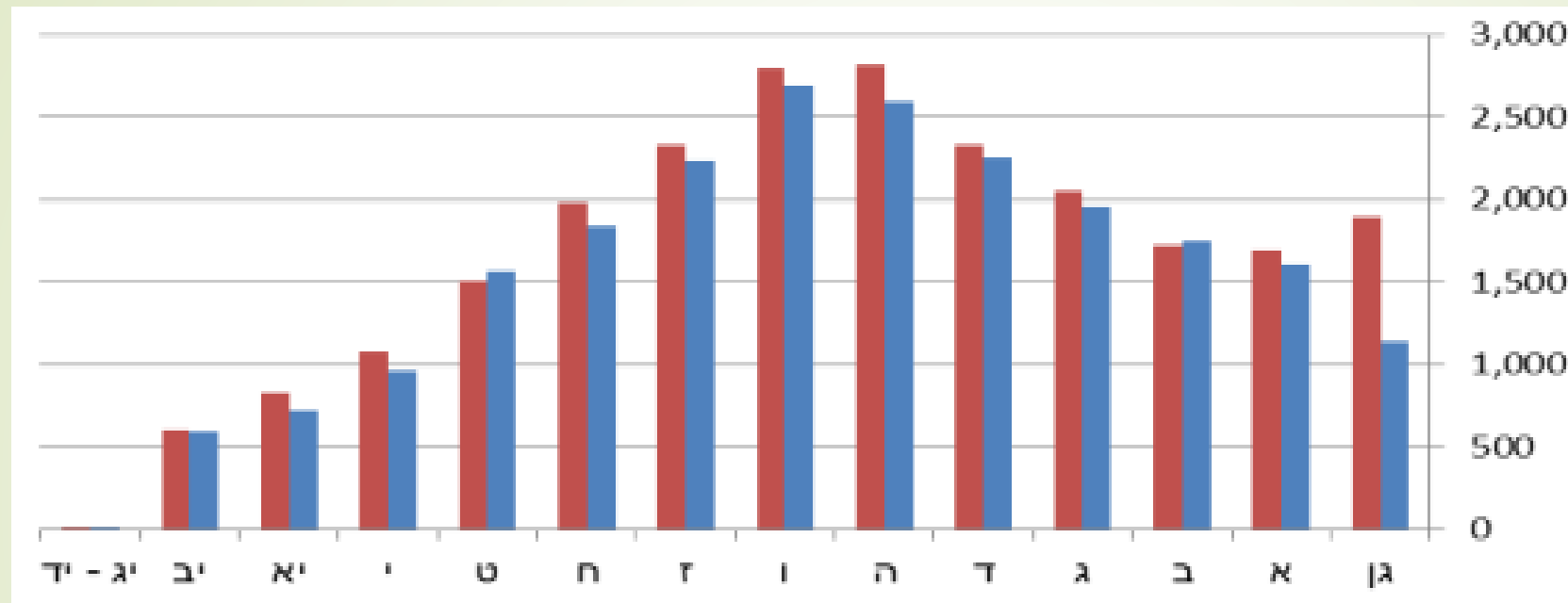
לפי סיבות

בולטות,

בחלוקה לפי

זירת ההיפגעות,

בממוצע לשנה



התפלגות

תאונות

לפי כיתות

(גיל),

תשע"ג בכחול

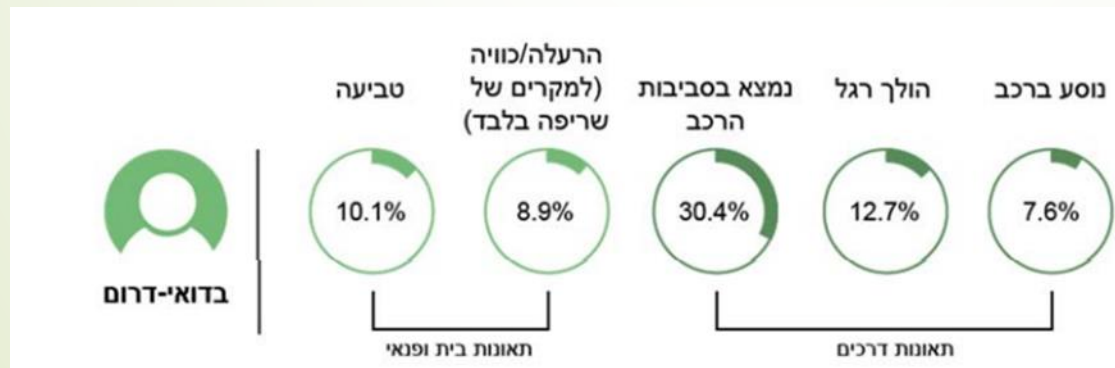
ותשע"ד באדום.

מנתונים של משרד החינוך עולה כי בשנת הלימודים תשע"ד דווחו 24,169 תאונות של תלמידים בבתי-הספר. כמחצית התאונות אירעו בשעת ההפסקה, והשאר בשיעורי חינוך גופני, בשיעורים רגילים, בטיולים או בהזדמנויות אחרות. רוב התאונות התרחשו בחצר בית-הספר או בכיתות ובמגרשי ספורט. על פי נתוני משרד החינוך, בשנים אלו הילדים המועדים ביותר לתאונות בבית הספר הם בגיל בית הספר היסודי ותחילת חטיבת הביניים. רוב התאונות במערכת החינוך התרחשו בקרב התלמידים בכיתות ה'-ו'. כמו כן, ברוב קבוצות הגיל חלה עלייה במספר תאונות משנת תשע"ג עד שנת תשע"ד.

ישובים בדואיים בדרום

לפי נתוני מאגר התקשורת של 'בטרים', בשנים 2014-2018 נהרגו בממוצע כל שנה יותר מ-8 ילדים מיישובים לא מוכרים, כתוצאה מהיפגעות לא מכוונת (ביישובים בדואים מוכרים נהרגו כ-17 ילדים בשנה כתוצאה מהיפגעות לא מכוונת).

בעשור האחרון מספר מקרי התמותה ביישובים הלא מוכרים עלה ביותר מ-40%. באופן כללי, הסיבות הנפוצות להיפגעות ביישובים הלא מוכרים בנגב דומות לאלו שמאפיינות את כלל היישובים הבדואים.



אירועי כמעט ונפגע

אירוע כמעט ונפגע, מוגדר על ידי המועצה הלאומית לבטיחות (NSC) כ"אירוע לא מתוכנן שלא הביא לפגיעה, מחלה או נזק אבל היה לו פוטנציאל לעשות זאת", בעוד שתאונה מביאה לפגיעה ממשית, אירוע כמעט ונפגע לא מגיע לשלב של פגיעה או גרימת נזק. ביסודו של דבר, אירועים כאלה מתרחשים בתדירות גבוהה יותר, עם הערכה של 300 אירועי כמעט ונפגע עבור כל תאונה בפועל.

אירועי כמעט ונפגע ידועים כמנבאים טובים של פגיעה והם שימשו כאזהרות מוקדמות למניעת פגיעה במקום העבודה.

מטרת העבודה:

- שיפור הדיווח על אירועי כמעט ונפגע שיסייע במזעור הסיכון לפגיעה בקרב בני נוער.
- שיפור המוטיבציה לדיווח אירוע כמעט ונפגע, והטמעתו כתרבות שתמשיך לאורך זמן.
- איסוף מידע מאירועי כמעט ונפגע שיאפשר ללמד את בני הנוער על אירועים שהתרחשו והדרכים למזעור הסיכונים.
- חיבור הנערים לרעיון של דיווח על אירועי כמעט ונפגע מיד לאחר שהתרחש האירוע.

אוכלוסיית המחקר: ➡

- ❖ המשתתפים במחקר הם בני נוער מגיל 13 עד 18 שחולקו לשלוש קבוצות גיל:
קבוצה ראשונה 13-14, קבוצה שניה 15-16 ו 17-18 היא הקבוצה השלישית.
- ❖ בני נוער שהשתתפו במחקר הם מהמגזר הבדואי בדרום הארץ, רובם מתגוררים בפזורות בלתי מוכרות וחלק בישוב כסייפה כ-40 ק"מ מהעיר באר-שבע.
- ❖ ההשתתפות הייתה מתוך בחירה חופשית ואנונימית, 316 בני נוער השלימו את הסקר ($n=316$).
- ❖ המשתתפים הוזמנו למלא שאלון מקוון שנבנה באמצעות google forms דרך קישור שקיבלו למכשירי הטלפון הניידים שלהם או למחשבים.

שיטות לניתוח נתונים:

לניתוח הנתונים השתמשנו בתוכנת (SPSS version 20) לניתוח סטטיסטי, מבחני חי בריבוע שימשו כדי לתאר את הקשר בין:

משתנים תלויים: מגדר וגיל בני נוער

לבין

משתנים בלתי תלויים: הרגשה בטוחה במקום העבודה, קבלת הדרכות, זיהוי סכנות במקום העבודה, ביצוע עבודות מסוכנות, פגיעה במקום העבודה, מודעות למושג אירוע "כמעט ונפגע" חווית אירוע "כמעט ונפגע" התפלגות באחוזים הוצגה בין חלק מהמשתנים, סטטיסטיקה תיאורית של אחוזים וממוצעים לצורך הצגת הבדלים, פילוח המספרים והנתונים.

ניתוח של ממוצע העמדות (ממוצע 9 שאלות על חשיבות דיווח אירוע כמעט ונפגע) לפי ההדרכות שקיבלו, התבסס על חישוב אלפא קורנבך לייצוג מהימנות.

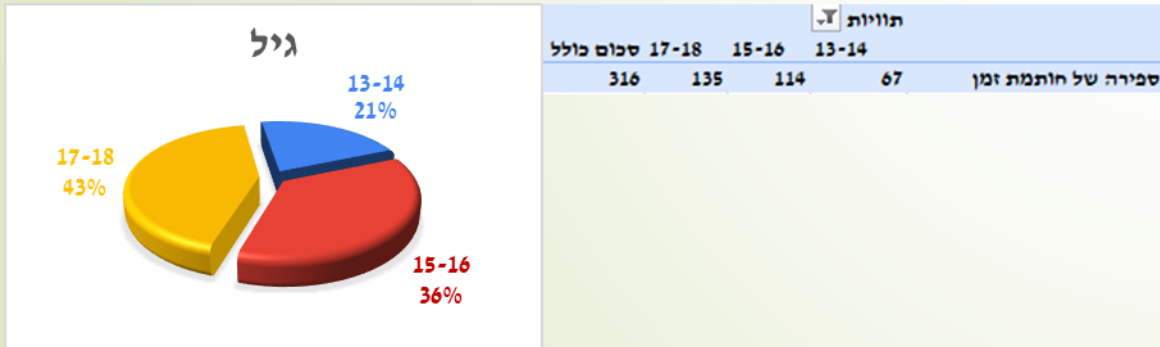
משתתפי המחקר



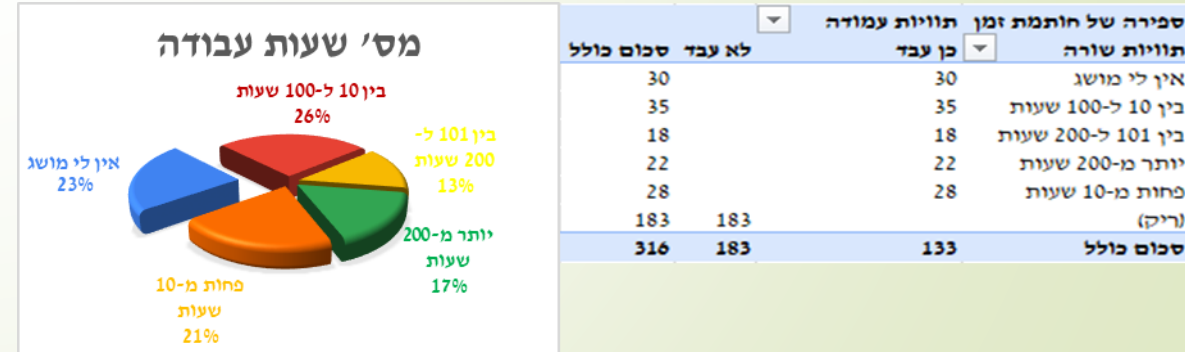
משתתפי המחקר בחלוקה לבנים למול בנות



משתתפי המחקר בחלוקה למשתתפים שעבדו למול משתתפים שלא עבדו



משתתפי המחקר בחלוקה לגיל



משך זמן עבודה שדיווחו משתתפי המחקר

ממצאים

לשם בחינת רמת הערנות וההבחנה בסיכונים הקיימים בסביבת העבודה של בני נוער, נשאלה השאלה: האם שמו לב לסכנה כלשהיא לבטיחותם?, בהצלבה עם המגדר התגלה קשר מובהק ($\chi^2 = 11.528, P = 0.009$) כך שבנים יכולים לזהות סיכונים בסביבה יותר טוב מבנות, כאשר נבחן הקשר עם הגיל לא התגלה קשר מובהק.

Crosstab^a

5. האם שמתם לב במהלך עבודתכם שקיימת סכנה לבטיחותכם

			בכלל לא	פעם אחת	פעמיים	יותר מפעמיים	Total
מין	נקבה	Count	38	3	2	6	49
		% within מין	77.6%	6.1%	4.1%	12.2%	100.0%
	זכר	Count	41	20	6	17	84
		% within מין	48.8%	23.8%	7.1%	20.2%	100.0%
Total		Count	79	23	8	23	133
		% within מין	59.4%	17.3%	6.0%	17.3%	100.0%

a. עבדת במהלך החופש השנה או בשנה שעברה? = כן

Chi-Square Tests^a

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	11.528 ^b	3	.009
Likelihood Ratio	12.442	3	.006
N of Valid Cases	133		

a. עבדת במהלך החופש השנה או בשנה שעברה? = כן

b. 1 cells (12.5%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 2.95.

תוצאות המשיבים בנים לעומת בנות לשאלה האם שמת לב לסכנה כלשהיא לבטיחותך?

ממצאים - המשך

האם במהלך עבודתך אתה או חברך נפגעת בצורה כל שהיא? מתוך בני נוער שעבדו, 51 (38.6%) דיווחו שנפצעו בעבודה, מין לא נקשר באופן מובהק להתרחשות של פציעה ($\chi^2 = 3.33, P = 0.068$), לעומת זאת גיל היה על סף המובהקות של התרחשות הפציעה ($\chi^2 = 5.09, P = 0.052$) עם אחוז יותר גדול של בני נוער בגילאים 17-18 (46.3%) בהשוואה של בני נוער בגילאים 15-16 ו 13-14 (22.9% ו 33.3% בהתאמה).

		גיל		Total	
		לא	כן		
גיל	13-14	Count	10	5	15
		% within גיל	66.7%	33.3%	100.0%
	15-16	Count	27	8	35
		% within גיל	77.1%	22.9%	100.0%
	17-18	Count	44	38	82
		% within גיל	53.7%	46.3%	100.0%
Total		Count	81	51	132
		% within גיל	61.4%	38.6%	100.0%

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	5.907 ^a	2	.052
Likelihood Ratio	6.152	2	.046
Linear-by-Linear Association	3.363	1	.067
N of Valid Cases	132		

a. 0 cells (0.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 5.80.

תוצאות גיל המשיבים לשאלה האם במהלך עבודתך אתה או חברך נפגעת בצורה כל שהיא?

ממצאים - המשך

58.6% מבני נוער דיווחו שהיו מעורבים באירועי כמעט ונפגע שבהם כמעט נפצעו בעבודה, בניס היו בסבירות רבה יותר להיות מעורבים באירועי כמעט ונפגע מאשר בנות (48.6% VS 64.3% , $p < 0.05$).

Crosstab^a
כמה פעמים חווית אירוע כמעט ונפגע 6.

		אין לי מושג				יותר מפעמיים		אף פעם	
		אין לי מושג	יותר מפעמיים	פעמיים	פעם אחת	אף פעם	Total		
מין	נקבה	16	11	3	10	9	Count	49	
		32.7%	22.4%	6.1%	20.4%	18.4%	% within מין	100.0%	
מין	זכר	9	30	10	14	21	Count	84	
		10.7%	35.7%	11.9%	16.7%	25.0%	% within מין	100.0%	
Total		25	41	13	24	30	Count	133	
		18.8%	30.8%	9.8%	18.0%	22.6%	% within מין	100.0%	

a. עבדת במהלך החופש השנה או בשנה שעברה? = כן

Chi-Square Tests^a

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	11.593 ^b	4	.021
Likelihood Ratio	11.401	4	.022
N of Valid Cases	133		

a. עבדת במהלך החופש השנה או בשנה שעברה? = כן

תוצאות המשיבים בניס לעומת בנות לשאלה האם היית מעורב באירוע כמעט ונפגע?

ממצאים - המשך

גם כאשר נבחן הקשר בין הגיל לבין המעורבות באירועי כמעט ונפגע נמצא קשר מובהק כך שבאופן כללי 40.6% דיווחו על פעמיים ויותר כמעט ונפגע ובני 17-18 (50.6%) חוו פעמיים ויותר כמעט ונפגע ($p < 0.05$).

		אף פעם					Total	
		אף פעם	פעם אחת	פעמיים	יותר מפעמיים	אין לי מושג		
גיל	13-14	Count	2	5	1	5	2	15
		% within גיל	13.3%	33.3%	6.7%	33.3%	13.3%	100.0%
15-16	Count	12	6	3	3	11	35	
		% within גיל	34.3%	17.1%	8.6%	8.6%	31.4%	100.0%
17-18	Count	16	13	9	33	12	83	
		% within גיל	19.3%	15.7%	10.8%	39.8%	14.5%	100.0%
Total	Count	30	24	13	41	25	133	
		% within גיל	22.6%	18.0%	9.8%	30.8%	18.8%	100.0%

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	17.456 ^b	8	.026
Likelihood Ratio	18.604	8	.017
N of Valid Cases	133		

a. עבדת במהלך החופש השנה או בשנה שעברה? = כן

תוצאות המשיבים לפי גיל לשאלה האם היית מעורב באירוע כמעט ונפגע?

ממצאים - המשך

כדי לאפיין את תפיסת בני נוער לחשיבות הדיווח על אירועי כמעט ונפגע, הוצגו תשע הגידים והמשיבים התבקשו להביע הסכמה

או עמדה על הסקלה: בכלל לא במידה מועטה במידה בינונית במידה רבה
ההיגדים היו:

דיווח על אירועי כמעט ונפגע משפיע באופן ישיר על מניעת תאונות עבודה

חשוב לדווח על אירועי כמעט ונפגע

דיווח על אירועי כמעט ונפגע יפחית את הסיכוי לתאונת עבודה

ריבוי דיווחים על אירועי כמעט ונפגע גורם לך להיות יותר זהיר

ריבוי דיווחים על אירועי כמעט ונפגע מצביע על תרבות בטיחות במקום עבודתך

ריבוי דיווחים על אירועי כמעט ונפגע מצביע על מקום עבודה מסוכן

ריבוי דיווחים על אירועי כמעט ונפגע מצביע שהעובדים מזהים סיכונים/מצבים מסוכנים

הדיווח שלך במקרה של אירוע "כמעט ונפגע" מוצא אחן קשבת אצל האחראים/הורים/מורים

הדיווח שלך במקרה של אירוע "כמעט ונפגע" יגרום לך שינקטו באמצעי זהירות משמעותיים.

ממצאים - המשך

הניתוחים הבאים מראים את הממוצע של העמדות (ממוצע תשע השאלות על חשיבות הדיווח של אירועי כמעט ונפגע) מול הגיל והמגדר, גיל לא מראה קשר לעמדותיהם לגבי חשיבות הדיווח ($p > 0.01$), מין כן מראה קשר ($p < 0.01$), הבנות יותר רואות חשיבות בדיווח מהבנים.

מין	גיל	Mean	Std. Deviation	N
נקבה	13-14	3.0944	.61250	40
	15-16	2.8746	.70488	62
	17-18	3.0056	.64277	80
	Total	2.9805	.66000	182
זכר	13-14	2.7284	.81727	27
	15-16	2.6709	.93247	52
	17-18	2.7152	.75655	55
	Total	2.7007	.83485	134
Total	13-14	2.9469	.71940	67
	15-16	2.7817	.81916	114
	17-18	2.8872	.70338	135
	Total	2.8618	.75084	316

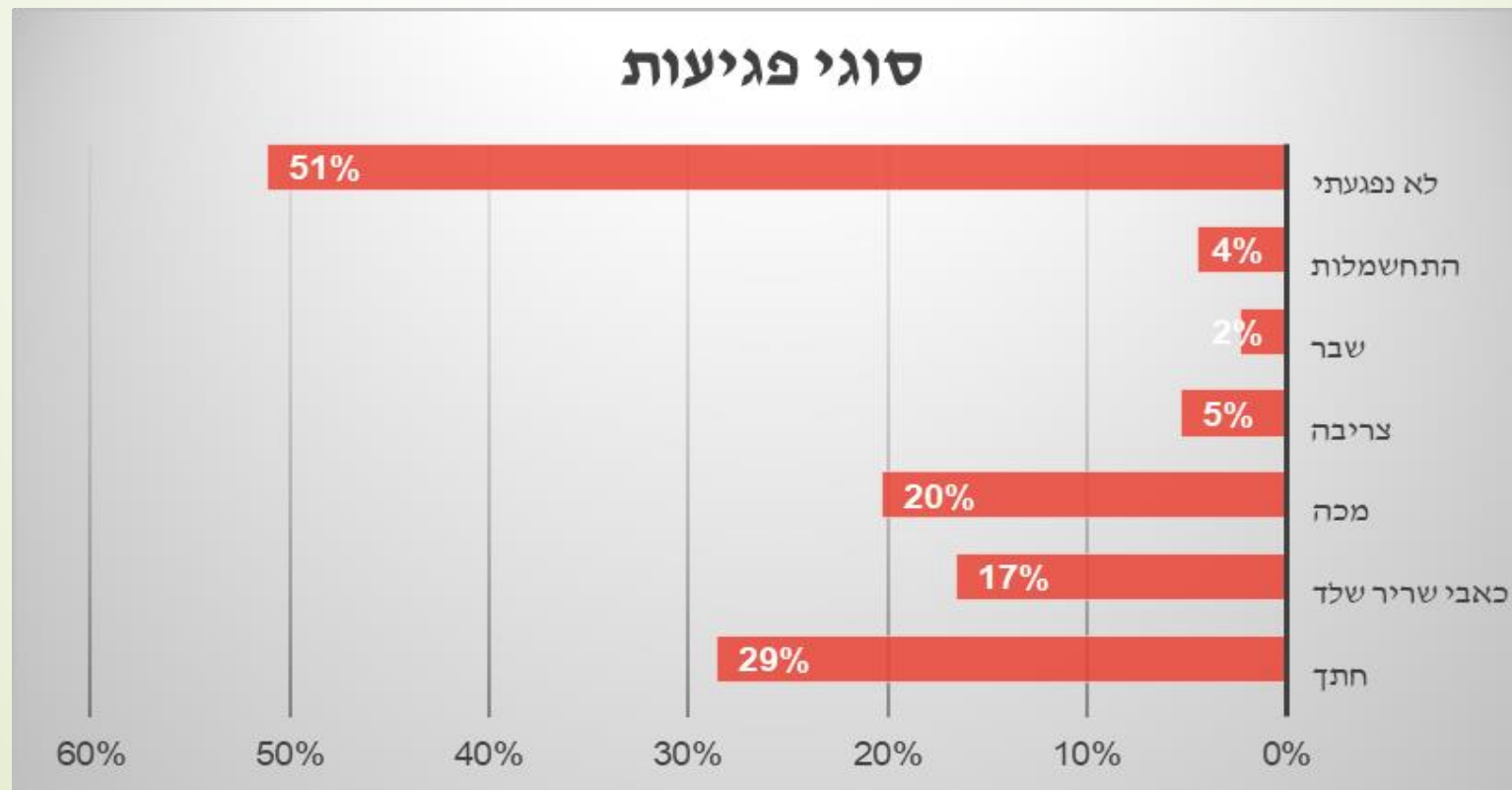
Source	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.	Partial Eta Squared
Corrected Model	7.386 ^a	5	1.477	2.691	.021	.042
Intercept	2280.124	1	2280.124	4153.053	.000	.931
מין	5.775	1	5.775	10.519	.001	.033
גיל	.894	2	.447	.814	.444	.005
מין * גיל	.285	2	.143	.260	.771	.002
Error	170.197	310	.549			
Total	2765.617	316				
Corrected Total	177.583	315				

a. R Squared = .042 (Adjusted R Squared = .026)

ממוצע תשובות המשיבים לתשע השאלות על חשיבות הדיווח של אירועי כמעט ונפגע בהצלבה עם גיל ומגדר

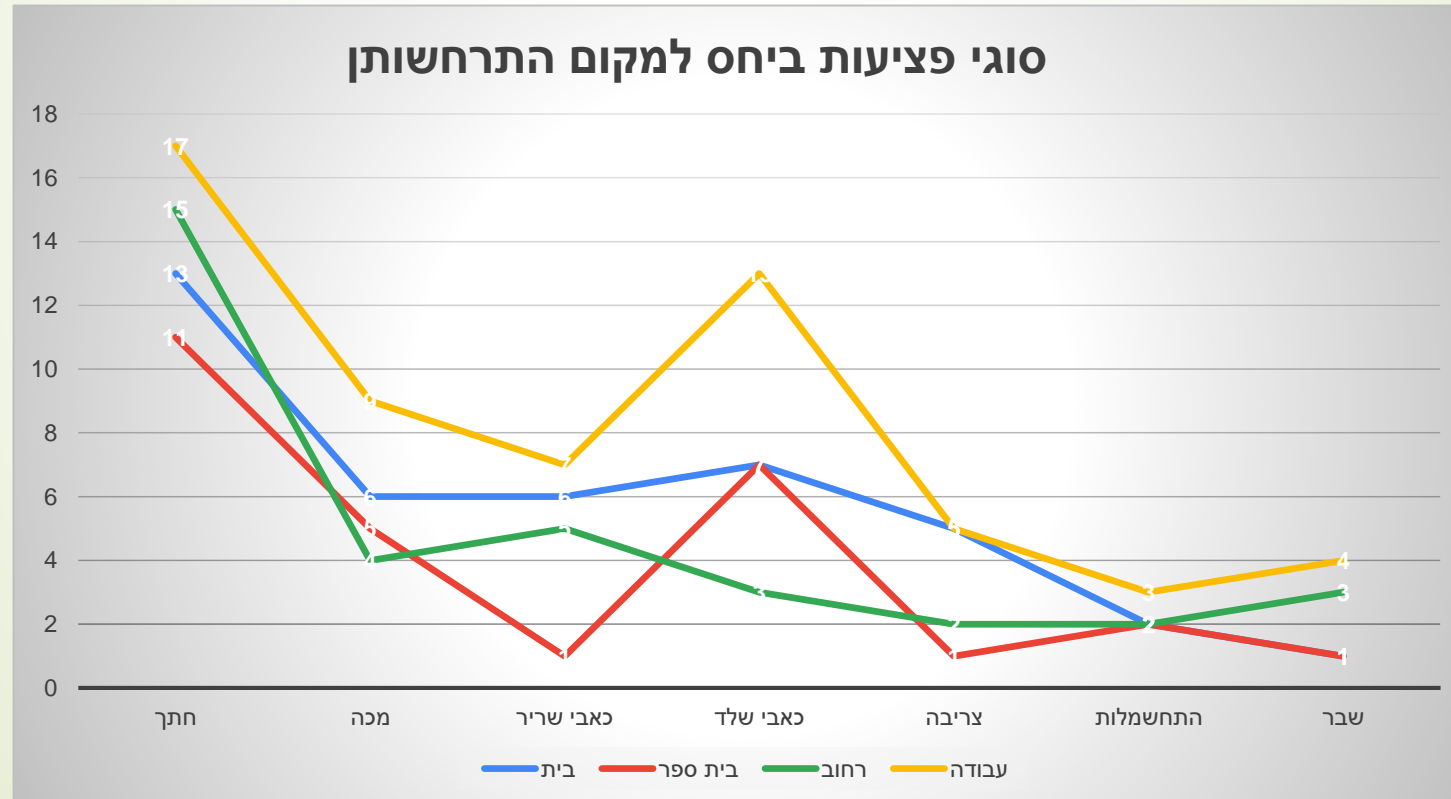
ממצאים - המשך

מבין בני נוער שנסקרו, כמעט מחציתם דיווחו שלא נפגעו 68 (51%), התרשים הבא מראה את סוגי הפגיעות שנגרמו ע"י סכנות בעבודה, עם חתך כגורם שדווח בשכיחות הגבוהה ביותר (29%) לאחריה מכות (20%), כאבי שלד (17%), בנוסף לסוגים שונים של פגיעות כגון צריבה, התחשמלות ושבר (5%, 4%, 2%, בהתאמה)



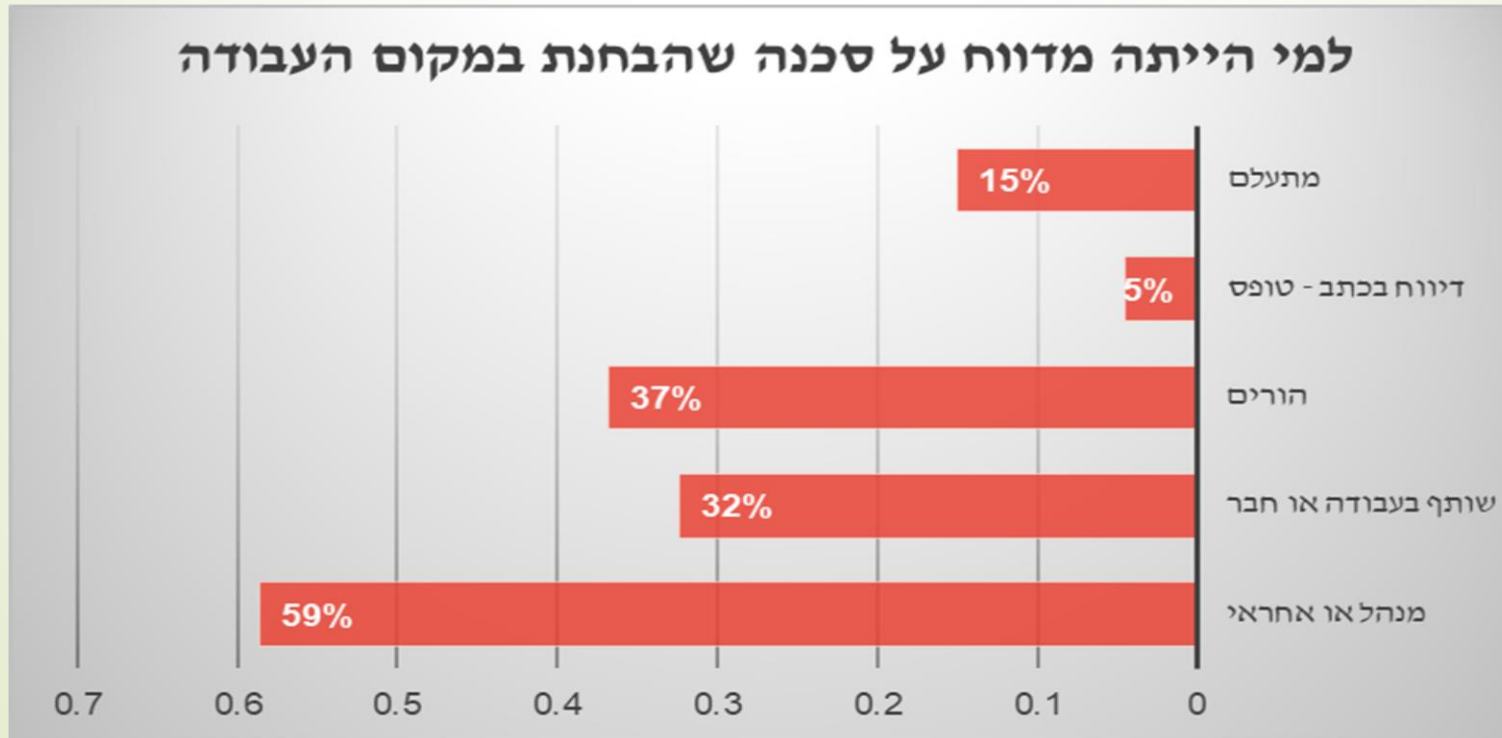
ממצאים - המשך

על מנת לבדוק איפה מתרחשות מרבית הפציעות עשינו הצלבה בין סוגי הפציעות לבין המקומות שהתרחשו בהן, התוצאות היו כך שהמקום שהתרחשו בו רוב הפציעות הינו העבודה 58 פציעות מסה"כ בני נוער שנפצעו, הבית הוא המקום השני שבו התרחשו מרבית הפציעות 41 פציעות, שאר הפציעות היו ברחוב ובבית הספר



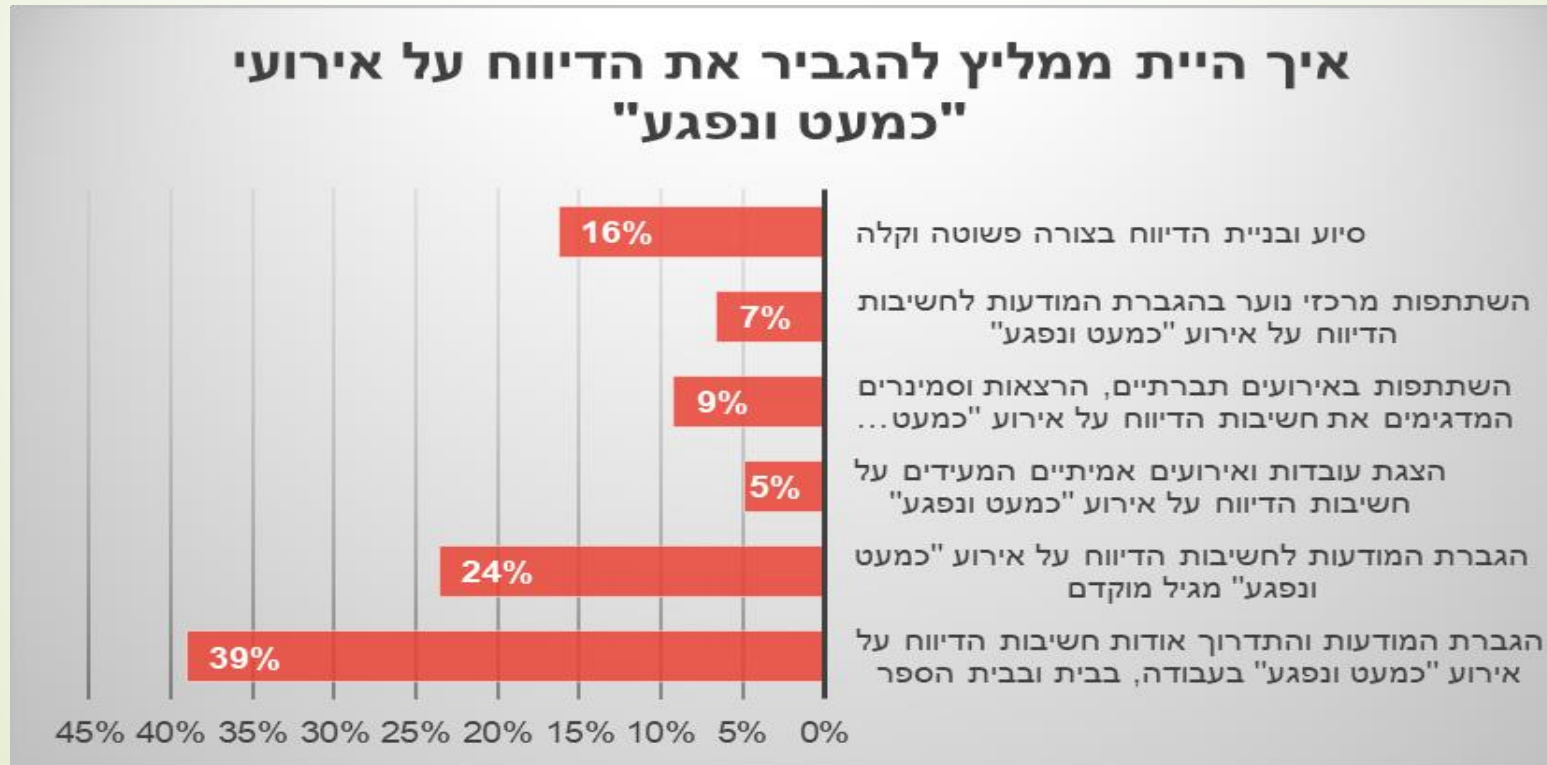
ממצאים - המשך

נשאלו המשיבים למי היית מדווח על סכנה שהבחנת במקום העבודה, וכאן ניתנה למשיבים אפשרות לבחור יותר מתשובה אחת, 78 (59%) ציינו את המנהל או האחראי בעבודה אליו היו בוחרים לדווח, 49 (37%) היו בוחרים לדווח להורים, 43 (32%) היו בוחרים לדווח לשותף או חבר, רק 6 (5%) היו בוחרים לדווח באמצעות מילוי טופס בכתב, שאר המשיבים 20 (15%) השיבו שהיו מתעלמים מהסכנה ולא מתייחסים (הסכום יותר מ-100% כוון שניתן היה לבחור מספר תשובות).



ממצאים - המשך

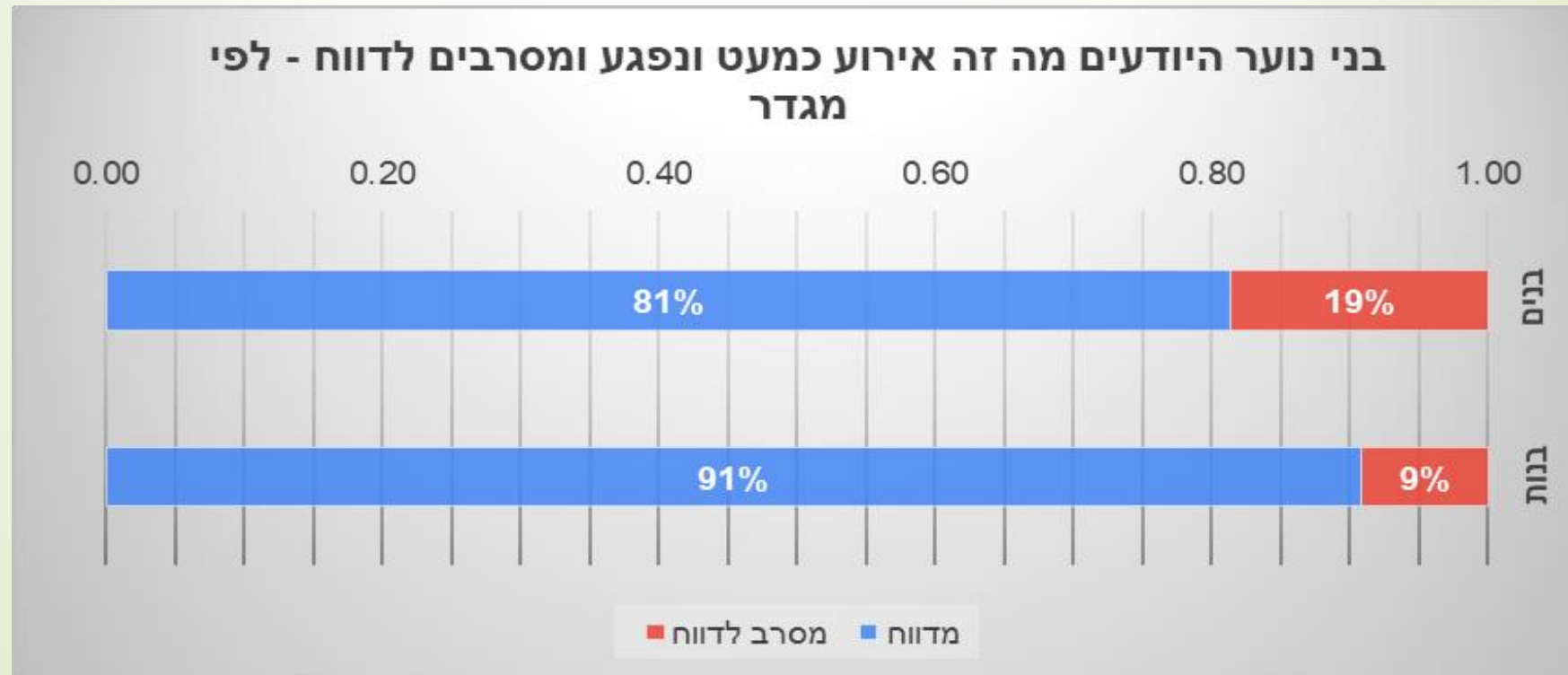
כאשר נשאלו המשיבים על דעתם לגבי הדרכים הכי יעילות להגברת המודעות אצל בני נוער אודות חשיבות הדיווח על אירועי כמעט ונפגע היו התוצאות האלה, **39% מהמשיבים חושבים שמקום העבודה, הבית ובית הספר הן המקום המרכזי להגברת המודעות והתדרוך בנושא זה.**



דיון

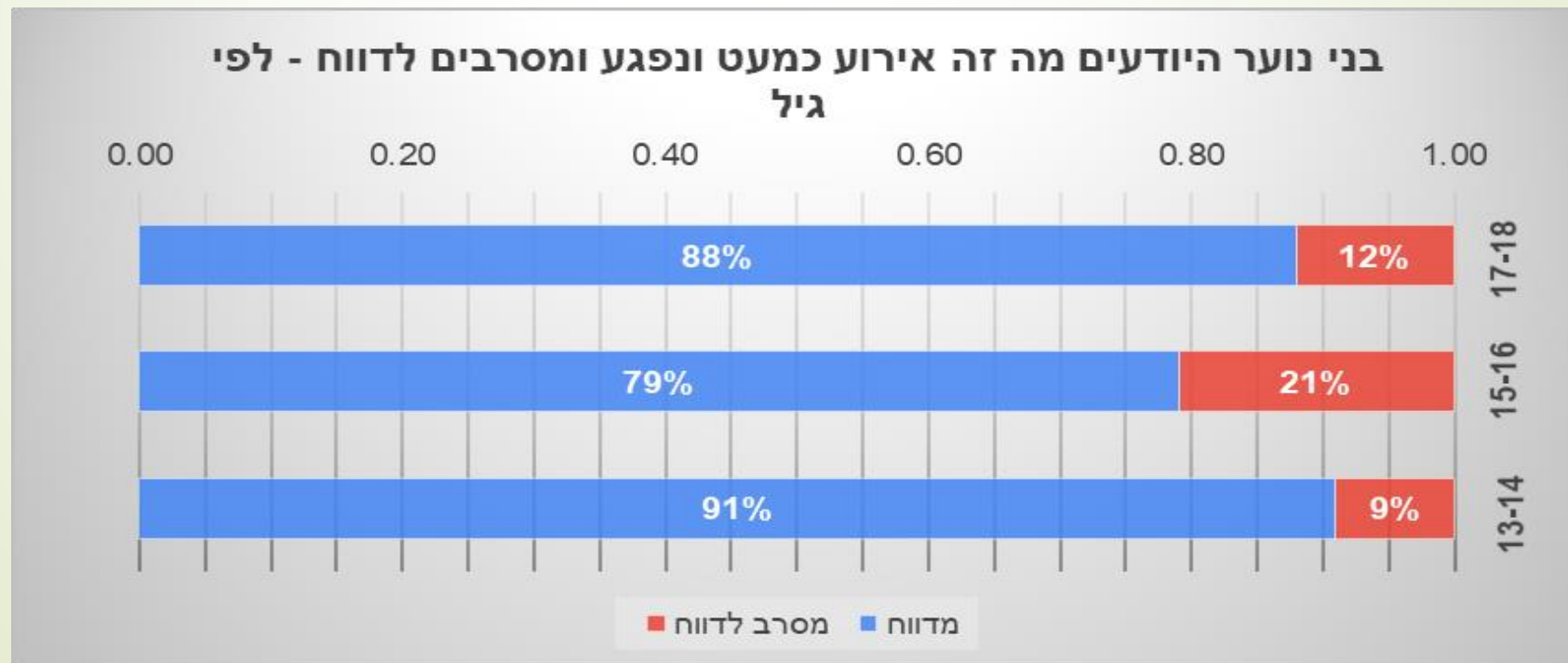
על מנת לחקור לעומק את תפיסתם של בני הנוער הבדואים לחשיבות הדיווח על אירועי כמעט ונפגע נבחנו כמה ניגודים:

בני נוער שיודעים מה הם אירועי כמעט ונפגע ובכל זאת מסרבים לדווח, 7 (9%) מהמשיבים היו בנות שיודעות מה הם אירועי כמעט ונפגע ומסרבות לדווח על אירועים דומים, במקביל 19 (19%) מהבנים מסרבים לדווח.



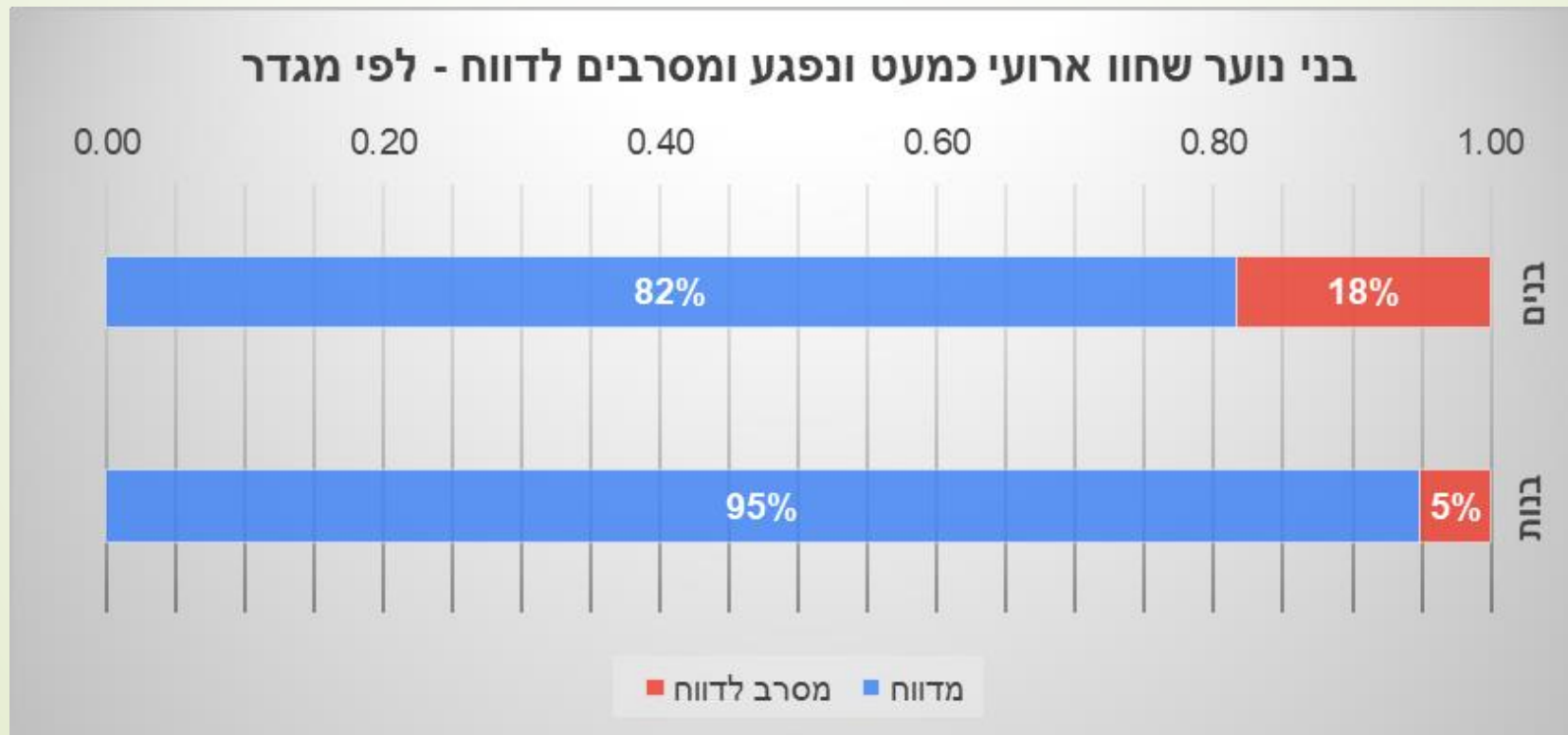
דיון - המשך

כאשר נעשתה הצלבה בין גיל המשיבים לאלו שהשיבו שהם יודעים מהם אירועי כמעט ונפגע, התקבלו התוצאות האלה: בני 13-14, 3 (9%) מהמשיבים מסרבים לדווח, בני 15-16, 13 (21%) מסרבים לדווח, בני 17-18, 10 (12%) מסרבים לדווח, נתון זה מחזק את התוצאות הקודמות שהמגדר משפיע על עמדותיהם של בני הנוער לחשיבות הדיווח על אירועי כמעט ונפגע לעומת הגיל שלא ניתן היה לראות באמצעותו את הקשר. העובדה שרק 79% מבני הנוער בגיל 15-16 היודעים מהם אירוע כמעט ונפגע וכן מדווחים עליהם, יכולה להבליט את ההקטנה של נושא זה דווקא בקבוצת גיל זו, גיל מעבר בין ילדות להתבגרות.



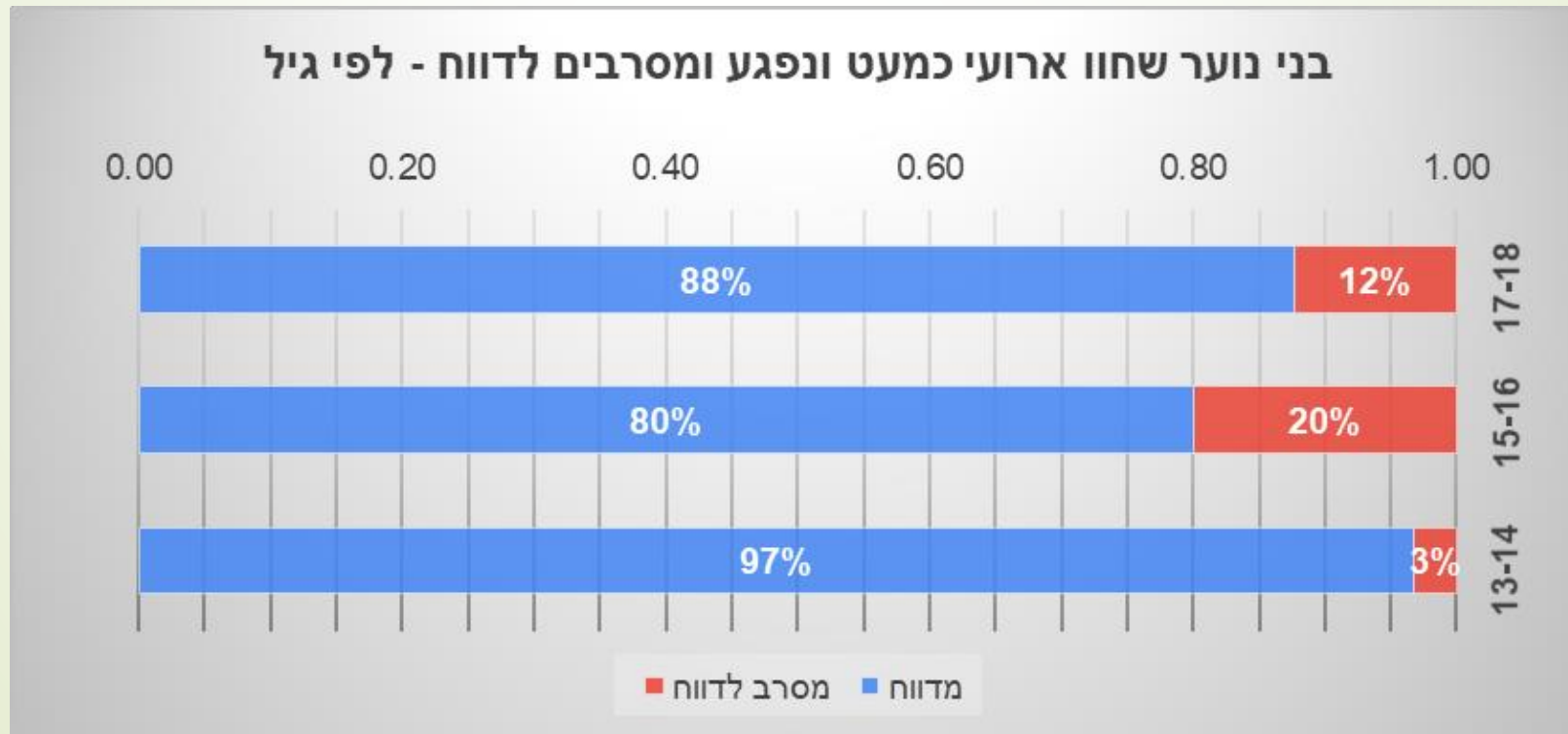
דיון - המשך

כאשר נעשתה הצלבה בין בני נוער שבפועל חוו אירועי כמעט ונפגע וסרבו לדווח, נמצא כי 4 (5%) מהמשיבים הן בנות שחוו אירועי כמעט ונפגע ומסרבות לדווח על אירועים דומים, ו-16 (18%) מהמשיבים הם הבנים המסרבים לדווח.



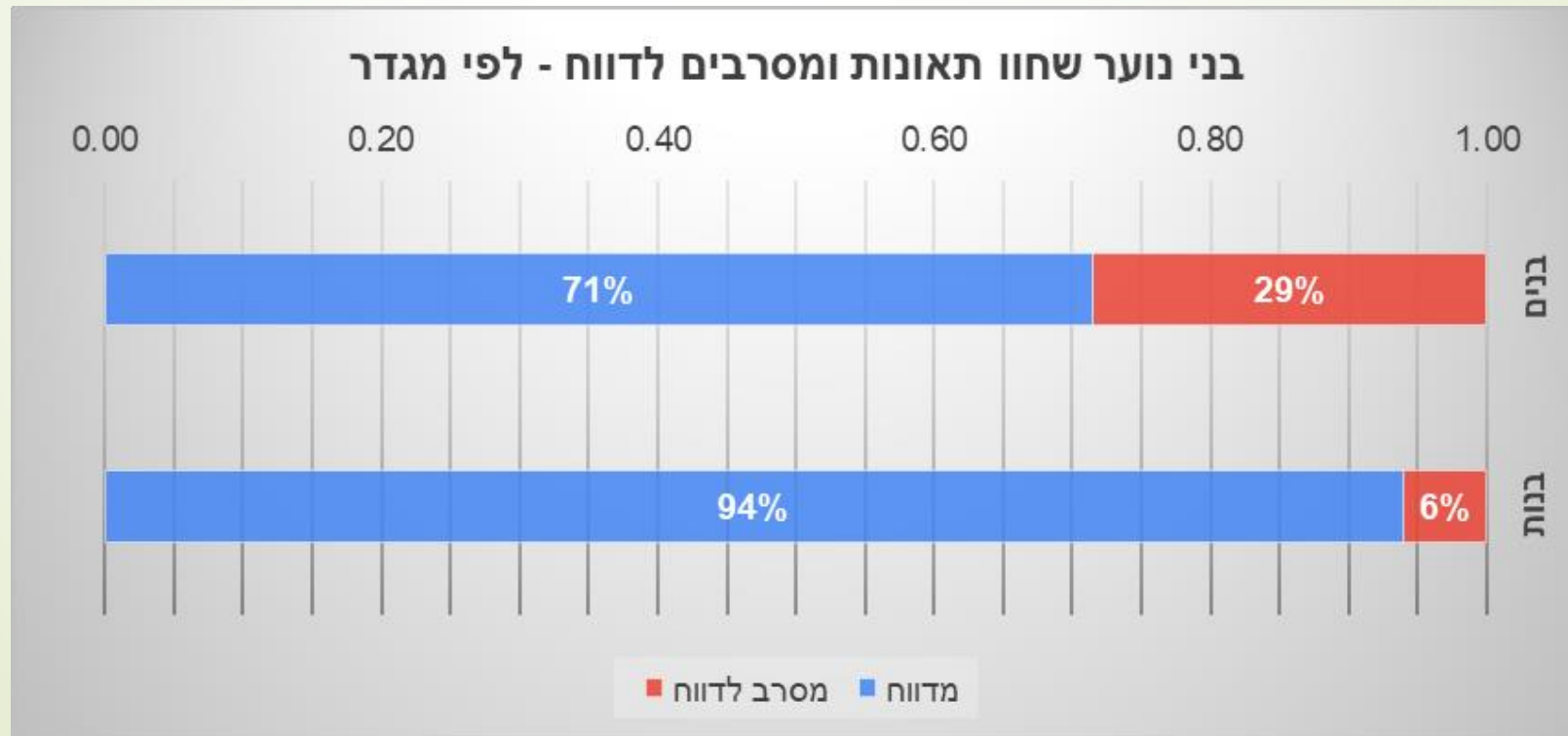
דיון - המשך

כאשר נעשתה הצלבה בין גיל בני הנוער שחוו אירועי כמעט ונפגע, התקבלו התוצאות: בני 13-14, 1 (3%) מהמשיבים מסרבים לדווח, בני 15-16, 9 (20%) מסרבים לדווח, בני 17-18, 11 (12%) מסרבים לדווח. תוצאות מאד דומות לתוצאות הקודמות שהתקבלו, תוצאות אלו מחזקות את התוצאות הקודמות.



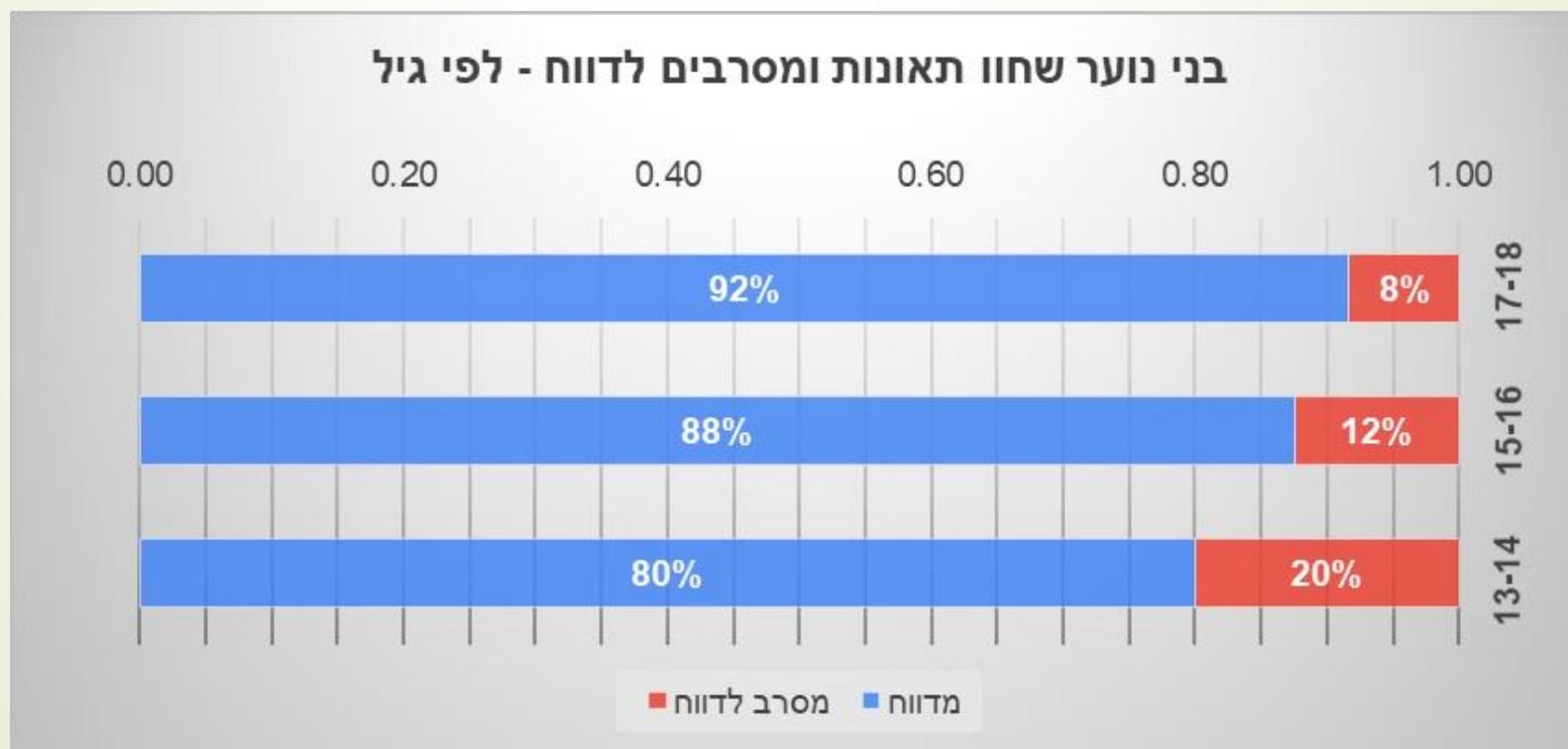
דיון - המשך

בבדיקה הרביעית שנעשתה לבחינת ניגודים אפשריים, נבדקו בני נוער שחוו תאונות וסרבו לדווח, והתוצאות שהתקבלו: 2 (6%) מהמשיבים היו בנות שחוו תאונות ומסרבות לדווח על אירועים דומים, 4 (29%) מהמשיבים היו הבנים שחוו תאונות ומסרבים לדווח. ניתן לראות בבדיקה זו שאחוז המסרבים לדיווח בקרב הבנים עלה באופן מפתיע, היה מצופה שמי חווה בעבר תאונה יהיה יותר זהיר, אכפתי וידאג לדווח על אירועי כמעט ונפגע.



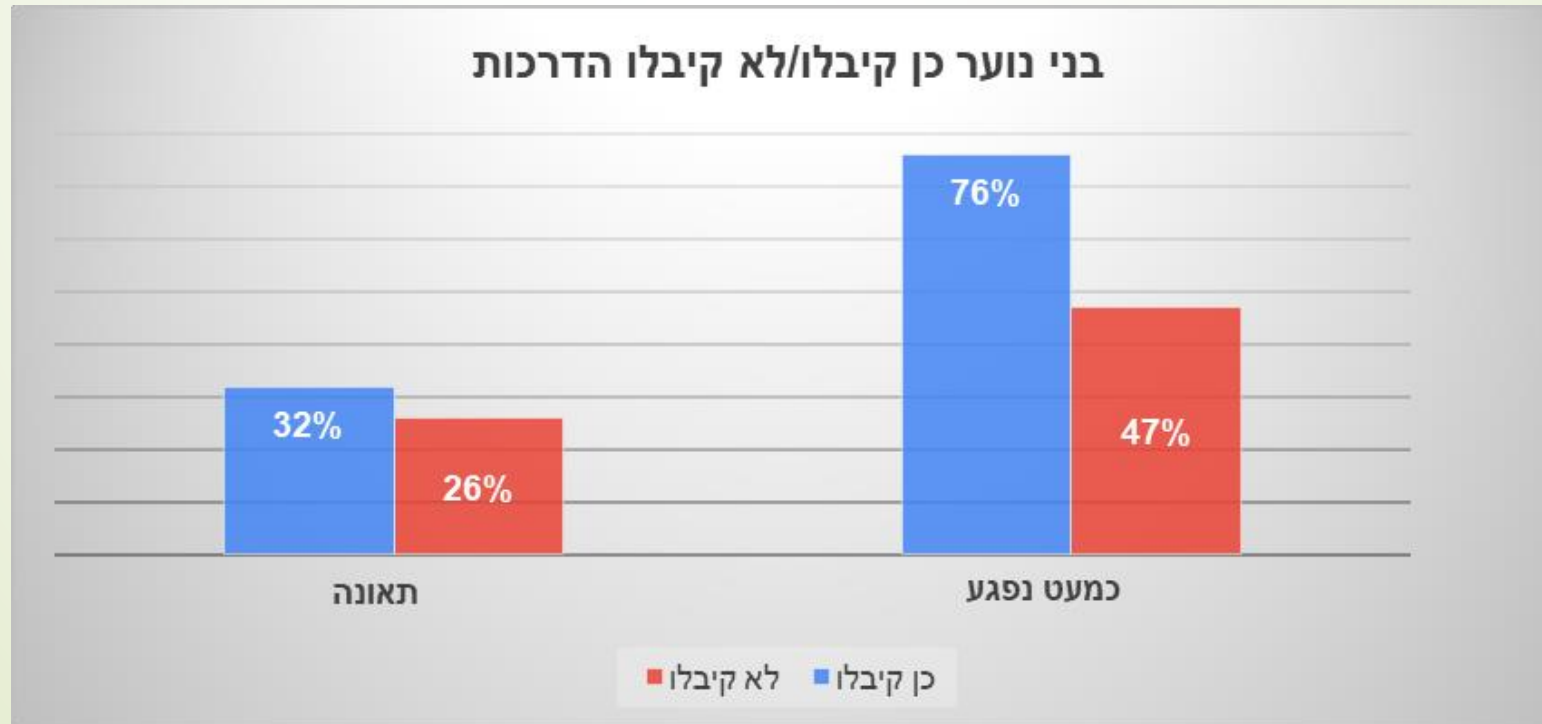
דיון - המשך

כאשר נעשתה הצלבה בין גיל לבין בני נוער שחוו תאונה, התקבלו התוצאות: בני 13-14, 1 (20%) מהמשיבים מסרבים לדווח, בני 15-16, 8 (12%) מסרבים לדווח, בני 17-18, 3 (8%) מסרבים לדווח. תוצאות אלו ניתן להסביר אותם כך, עלייה בגיל מצביעה על יותר הבנה ומודעות גבוה יותר לחשיבות הדיווח על אירועי כמעט ונפגע, דבר שלא ראינו אותו בהצלבות הקודמות.



דיון - המשך

43% מכלל המשיבים קיבלו הדרכות לפני תחילת העבודה ולמרות זאת היו מעורבים בתאונות עבודה, נתון זה מדאיג מכוון שהתוצאות של המחקר שלנו הראו שבני נוער שעברו הדרכות, לא היו במודעות גבוהה יותר לסיכוני בטיחות ובסבירות נמוכה יותר למעורבות בתאונה הסבר אחד עיקרי לממצאים אלו יכול להיות שסוג ואיכות ההדרכה בנושאי בטיחות שבני הנוער קיבלו אינם הולמים לגיל ולשלב ההתפתחותי שלהם, יתר על כן, בני נוער רבים מגדירים את הדרכת הבטיחות כ"ללמוד כיצד לבצע את העבודה" בניגוד לידיעה כיצד לזהות ולמזער סיכונים או לזהות מצבים מסוכנים ומה לעשות במצבים אלו.



סיכום ומסקנות



במחקר זה בחנו את הידע והמודעות לסיכונים בסביבת בני נוער ודרכי פעולה למזעורם.
בנים היו יותר ערים לסיכונים המתרחשים בסביבתם מאשר בנות, במקביל גיל לא הראה קשר כלשהו.



בני נוער בחברה הבדואית נוטים לדווח על סכנות שהבחינו לאדם האחראי הנמצא במקום, דבר חיובי
ומעודד להעלאת המודעות אצל בני נוער וחיבורם לרעיון הדיווח על אירועי כמעט ונפגע.



קיבלנו תוצאות על סף המובהקות שהראו שבני נוער גדולים בגילאי 17-18 חווים יותר תאונות מאשר
קבוצות גיל יותר קטנות.



הבית מדורג במקום השני מבחינת אפשרות התרחשות תאונות אחרי מקום העבודה, בנוסף עולה כי
מכות וחתכים מהווים כמחצית מסוגי הפגיעות המתרחשות בקרב בני נוער בדואי דבר התואם לנתוני
בטרם לגבי סוגי הפגיעות בקרב בני נוער בישראל.

סיכום ומסקנות - המשך



כמו במחקרים קודמים, במחקר שלנו נמצא כי שלהדרכות אותם מקבלים בני נוער אין הרבה תועלת, כמו כן, לא נמצא כי מי שקיבל הדרכה יש לו סיכוי להיות מעורב בפחות תאונות או באירועי כמעט ונפגע, הסבר אפשרי הוא האיכות והרציניות שבהן הדרכות אלה מתקיימות או מועברות.



המגדר כן משפיע על עמדותיהם של בני נוער לגבי חשיבות הדיווח על אירועי כמעט ונפגע, בנות יותר נוטות לדווח על אירועים כאלה מאשר בנים, במקביל גיל לא הראה את הקשר הזה לגבי חשיבות הדיווח על אירועי כמעט ונפגע וזה אולי מסביר את אי ההתאמה בין הגיל למספר פציעות.



כאשר נשאלו המשיבים לגבי העלאת המודעות לחשיבות הדיווח על אירועי כמעט ונפגע כ 39% מהמשיבים בחרו בהגברת המודעות בעבודה, בית ובתי ספר כדרך הכי יעילה ואפקטיבית להעלאת המודעות בנושא זה.



תודה על ההקשבה

